

Marijke Ekelschot

Our eggs, ourselves^{*}

In het decembernummer 1979 van het Amerikaanse tijdschrift '*Womb*', verscheen een artikel naar aanleiding van een onderzoek, gehouden onder 1200 vrouwen. De vragen die die vrouwen voorgelegd gekregen hadden, waren: 'Hoeveel eierstokken denk je dat je hebt?', 'Waar zitten ze?' en 'Hoe voel je naar je eierstokken toe?' De bedoeling van de onderzoeksters was de verhouding van de Amerikaanse vrouw ten opzichte van haar eierstokken in kaart te brengen.

De uitslag was zo frappant dat wij met de schrijfsters van het artikel - Hilda Johnson en Fran Filarski - uitroepen: onvoorstelbaar! Dat vrouwen vreemd staan tegenover haar eigen lichaam en haar eigen lichamelijkeheid, wisten we wel; maar dat 98% van de ondervraagden niet eens wist wáár haar eierstokken zich bevonden (de antwoorden varieerden van: 'één voor en één achter,' 'overall' tot 'ik weet het niet en 'het interesseert me niet), verbaasde zelfs ons. Even verbijsterend waren de antwoorden op de vraag naar de hoeveelheid eierstokken: de schattingen varieerden van géén (4%) tot 12 (2%)!

De onderzoeksters konkluderen dan ook terecht dat in grote lijnen gezegd kan worden dat de Amerikaanse vrouw zich *niet* tot haar eierstokken verhoudt (pag. 13).

Maar gelukkig verscheen begin 1981 een belangwekkende publikatie die vanuit een geheel nieuwe theorie een pleidooi houdt voor het herstel van het contact van vrouwen tot haar eierstokken '*Our eggs, our selves*' (Onze eieren, onze zelden) van de hand van Mae Brainright.

Mae begint haar boek met een, ons inziens terechte, kritiek op het beperkte bereik van de 'haptonomie', de aanrakingsleer (het alle lezeressen bekende 'spelen met het kind in de baarmoeder'). Zij zegt dat de haptonomie weliswaar een in de prenatale ouderschapszorg geaksepteerde omgangsvorm geworden is, maar dat er tegelijkertijd toch een te *beperkte* definitie van gehanteerd wordt. 'Moeten wij', zegt Mae, 'dat aanraken zo letterlijk opvatten? Is het eigenlijk niet het mannelijke denken dat veroorzaakt dat wij bij aanraken aan konkrete, aanraakbare tastbare zaken denken? Aan en raken, raken naar, reiken naar; trachten te bereiken - is dat niet de vrouwelijke betekenis die wij aan de haptonomie kunnen geven; het tastend, zoekend naar, trachten te bereiken?' (vertaling de *Vrouwenkrant*)

In het eerste hoofdstuk ontwikkelt zij vervolgens - uitgaand van de verbrede haptonomievisie - een revolutionaire visie op het moederschap. In het kort komt haar verbrede moederschapsopvatting op het volgende neer: vrouwen hebben eiertrossen (Mae verwerpt de fallokratische term 'eierstok' - het Engelse 'bunch of eggs' klinkt wat minder spataderachtig dan onze vertaling; misschien dat een lezeres een betere suggestie heeft) en in die eiertrossen bevinden zich honderdduizenden eieren, die (en dat is wezenlijk in haar theorie) ALLEMAAL POTENTIËLE KINDEREN ZIJN: iedere vrouw draagt dus honderdduizenden mogelijke kinderen met zich mee, VAN JONGS AF AAN. Terecht stelt Mae vast dat dit een verwarrende mededeling is en zij veronderstelt dan ook - inhakend op het onderzoek van Johnson en Filarski) dat de non-verhouding van de Amerikaanse vrouw ten opzichte van haar eiertrossen verklaard kan worden met de eenvoudige oplossing dat vrouwen gewoon niet weten wat ze aan moeten met al die eieren en daarom het bestaan ervan maar wegwerken. Mae vraagt zich vervolgens af of nu juist die wegwerking er de oorzaak van is dat wij in een patriarchaal/fallokratische wereld leven. Haar redenering - die wij wel enigszins eenzijdig vinden, en waar ook wel aantoonbare onjuistheden in voorkomen, en die het risico van biologisme zeker in zich draagt - vinden wij zeker de moeite van het bestuderen waard. In het heel kort komt haar redenering op het volgende neer:

De beide x-chromosomen die zich in ieder vrouwenei bevinden worden, omdat er van buitenaf geen aandacht aan besteed wordt, 'op elkaar gedrongen'. Dit betekent dat, indien een mannelijk y-chromosoom zich aan de vrouwelijk x koppelt, er een vijandige verhouding ontstaat in het jongetje, dat het produkt wordt van deze samensmelting: zijn x en y kennen elkaar immers niet. Die inwendige vijandschap kan zich keren tegen de evenwichtige xx-kombinatie, het meisje - want als

^{*} Verschenen in de *Vrouwenkrant* nr 77, 1981. Opgenomen in *Zusterschap en daarna*, 1982

het mannelijke x-chromosoom zich aan de vrouwelijke x koppelt komt het 'in vertrouwd vaarwater': zij 'kennen elkaar' en dus hebben meisjes die inwendige vijandschap niet.

Mae wil - begrijpelijk - de x-vervreemding (zo noemt zij het op elkaar betrokken zijn van de beide x-chromosomen in het ei) doorbreken, en daartoe heeft zij een therapie ontworpen. Heel realistisch noemt zij, tijdens het uitvouwen van haar therapie, tegelijkertijd de praktische bezwaren. Haar these is dat de vrouw met ieder van haar eieren een open relatie moet opbouwen. Geen vrouw weet immers wanneer welk ei de sprong naar de baarmoeder maakt; geen vrouw weet welk ei eventueel bevrucht zal worden. Ieder ei is dus, zoals Mae al eerder zei, een potentieel kind. 'Maar', zegt zij, 'ondanks de tijdrovende bezigheid die ik van iedere vrouw schijn te verlangen, weet ik toch dat iedere vrouw in haar hart de verantwoordelijkheid voor de mensheid, die ik van haar vraag, op zich zal nemen' ... en 'De open relatie van de x-chromosomen naar de y-chromosomen toe kan door iedere vrouw aangeleerd worden'.

Zeër helder beschrijft zij vervolgens in de laatste hoofdstukken de praktische bezinnings/aanrakings/koncentratie-oefeningen, die afwisselend gericht zijn op alle eieren bij elkaar, en ieder ei afzonderlijk. Zij zegt dat ieder meisje, vanaf een jaar of drie, getraind kan worden in het dagelijks zich concentreren gedurende minimaal één uur, op haar eieren. Als ze dan daadwerkelijk aan het baren van een kind toe is, hoeft dan geen van haar eieren meer miskend te zijn.

'Moge', zo besluit Mae haar boek, 'de vervreemding waar ieder van onze eieren zich van jongs af aan toe gedwongen ziet, nu eindelijk doorbroken worden, ter verbetering van onze eieren, en daarmee van onze zelden.'

Een aanbevelenswaardig boek!